

Čís. 4176.

Stav úplného opilství nepředpokládá nutně úplné zrušení, nýbrž stačí i zkalení pachatelova vědomí o skutkových okolnostech, za kterých jedná, a o protiprávních následcích, které nastanou z jednání, k němuž ho pohánějí pudry v jeho mysli se zrodívší.

Spolehlivým předpokladem přičetnosti nemusí býti, že opilý delší kus cesty běžel, ani, že poznal strážníky jako takové.

Nemožnost upamatovati se na to, co se za opilosti sběhlo, nasvědčuje stavu bezvědomí.

I opilost, jež o sobě nezakládá ještě nepřičetnost, může se, přistouplí-li k ní afekt, vystupňovati tak, že vylučuje přičetnost.

Množství vypitých lihovin a jejich účinek nejsou vždy v přímém poměru.

(Rozh. ze dne 22. května 1931, Zm I 301/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 13. února 1930, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody :

Nálezací soud obíral se v rozsudku správně především základní otázkou, zda obžalovanému přichází k dobru trestnost vylučující důvod ve smyslu § 2 písm. c) tr. zák. pro úplnou opilost. Otázku tu rozřešil v tom smyslu, že opilost obžalovaného v době činu nebyla takového stupně, jak předpokládá ustanovení § 2 c) tr. zák., a že proto obžalovaný je zodpovědný za trestné činy, z nichž je viněn. Své úvahy shrnul nálezací soud v tento konečný závěr: »Nebyl tudíž obžalovaný v době činu požitím alkoholu v takovém stavu, že by jeho duševní schopnosti vzhledem k orientaci byly úplně potlačeny až na hranici nezodpovědnosti.« Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a), pokud se týče čís. 9 b) § 281 tr. ř., vytýká zmateční stížnost, že tento názor nálezacího soudu nemůže obstát před zákonem, poněvadž by podle něho obžalovaný mohl býti z trestnosti vyloučen jen, kdyby jeho duševní schopnosti byly úplně potlačeny; v takovém stavu nemohl by se však prý člověk dopustiti vůbec žádného trestného činu, poněvadž by jeho mozkové funkce byly úplně ztlumeny. Stížnosti, jež vytýká takto rozsudku právní pochybení v pojetí zákonného pojmu úplného opilství, nelze upříti oprávnění. Zrušovací soud vyslovil již opětovně a odůvodnil ve svých rozhodnutích, že stav úplného opilství nepředpokládá nutně úplné zrušení, nýbrž že stačí i zkalení pachatelova vědomí o skutkových okolnostech, za nichž jedná, a o protiprávních následcích, které nastanou z jednání,

k němuž ho pohánějí pudý v jeho mysli se zrodívší (sb. n. s. čís. 2017, 2233, 2236, 3062). Nelze tudíž stav úplného opilství vykládati ve smyslu obvyklém, jakoby musilo jíti o toho, kdo je pro opilost zcela beze smyslů, jehož veškerá duševní činnost je odstraněna, nýbrž jest zákonný znak »úplného opilství, v němž si pachatel svého činu nebyl vědom«, pojímati ve smyslu právnícko-psychologickém, tedy tak, že pachatel byl zbaven schopností, uvážiti náležitě a správně význam a dosah svého činu, jinými slovy, rozpoznati protiprávnost svého skutku (sb. n. s. čís. 2236; Finger: »Das Strafrecht« I. díl, str. 311 z roku 1912). Podle zákona neomlouvá jen úplné zrušení vědomí v době činu, nýbrž i jeho zkalení, v němž pachatel nepostřehuje buď vůbec neb aspoň úplně a správně skutkové okolnosti, za nichž jedná, a nemá správné představy o tom, k jakému výsledku směřuje jeho čin (sb. n. s. čís. 2233). Z rozsudku není s úplnou bezpečností patrné, zda nalézací soud při řešení otázky úplné opilosti obžalovaného a tím i jeho přičetnosti postupoval přesně z vyloženého právního hlediska; naopak onen jeho závěr vzbuzuje v tomto směru důvodné pochybnosti. Rozsudek je proto stížen vadou stížností vytýkanou; vada ta padá tím více na váhu, an rozsudek patrně přikládá zvláštní význam okolnostem, jehož nemají, pokud se týče nepřihlíží vůbec nebo ne dostatek k okolnostem, jimž nelze upříti důležitosti. Budiž poukázáno jen k tomu, že i úplně opilí, jak zkušenost učí, jsou s to běžeti mechanicky delší kus cesty, nestaví-li se jim v cestu překážka. Svědek Václav O. se vyjádřil, že obžalovaný je z druhu lidí, kteří, i když jsou opilí, venku na vzduchu dobře běží. Nemusí býti spolehlivým znakem přičetnosti ani, že obžalovaný poznal strážníky Josefa N-a a Václava O-a jako takové. Wulffen na př. praví ve svém díle »Kriminal-psychologie« z roku 1926 na str. 57: »Dass das Individuum mechanisch geistig und körperlich tätig sein kann, zum Beispiel noch ziemlich aufrecht geht über seine Umgebung einigermaßen orientiert ist kann allein für das Vorhandensein eines Bewusstseins nicht ausschlaggebend sein.« Nesmí býti dále při posuzování stupně opilosti ponecháno bez uvážení, že se opilost, jež o sobě nezakládala ještě nepřičetnost, může, přistoupí-li k ní afekt, vystupňovati tak, že vylučuje přičetnost (Finger: »das Strafrecht« I. díl, str. 312: das blosse Auftreten eines Ruhe gebietenden Schutzmannes kann zu echten pathologischen Rausch zuständen Anlass geben; Kraft Ebing »Grundzüge der Kriminalpsychologie« z r. 1882, str. 181: kombinierte Wirkung von Rausch und Affekt). V tomto ohledu nebyla by bez významu výpověď svědka strážníka Josefa N-a: »Najednou to naň sedlo, lehl si na zem....«. Je jisto, že množství požitých lihovin a jejich účinek nejsou vždy navzájem v přímém poměru (Kraft-Ebing, str. 181); nerozhoduje proto o sobě množství požitých lihovin, naopak jest hleděti hlavně k jejich účinku na duševní činnost; nicméně není ono množství bez významu, nanejvýš se zřetelem na zvláštní okolnosti případu. V tomto ohledu nebylo dosti přihlíženo k tomu, že obžalovaný vypil svědkem O-em potvrzené množství piva v den před činem, že však již před tím asi po dva dny vyhrával jako hudebník, pil, nevyspal se a po celý čas nemnoho

jedl. Obžalovaný se hájil i tím, že byl z piva a z toho, že se nevyspal, docela zblblý. K tomu přistupuje, že se dopustil činů, z nichž je viněn, ve zcela krátké době (asi $\frac{1}{4}$ hodině) po té, když byl vojín vyveden z hostince O-ova, jsa podle výpovědi svědka O-a již tak zmořen, že se nemohl udržeti na nohou. Nehledíc k tomu hájil se obžalovaný od prvo-počátku tím, že se nepamatuje na nic z toho, z čeho je viněn. Tuto obhajobu co do její pravdivosti, arci se zřetelem na ostatní průvodní výsledky, měl nalézací soud podrobiti pečlivému zkoumání a zjednatí si po případě bezpečný podklad slyšením znalců lékařů. Neboť nemožnost upamatovati se na to, co se za opilosti sběhlo, nasvědčuje stavu bezvědomí (srov. sb. n. s. čís. 2236; Kraft-Ebing, str. 179 citov. díla: Das sicherste Kriterium zur Unterscheidung bietet das Verhalten der Erinnerung).

Čís. 4177.

Ke vzniku smlouvy komisionářské není třeba zvláštního výslovného ujednání smluvních stran; stačí jednání, poukazující na jejich shodnou vůli uzavřít smlouvu toho druhu (přijal-li kdo zboží a účet za ně s doložkou »zboží do komise«, aniž se proti takovému závazku ohradil, znaje jeho význam).

Pod trestní předpis o zpronevěře spadá i komisionář, jenž výtěžek za zboží do komise dané ve zlém úmyslu § 183 tr. zák. za sebou zadrží nebo si přivlastní.

Komisionář si však může odečísti skutečné výlohy, k nimž jest počítati i útraty udržování komisního zboží v dobrém stavu. Byla-li zbožím živá zvířata (drůbež), náleží k těmto výlohám i útraty krmení.

(Rozh. ze dne 23. května 1931, Zm I 75/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 12. prosince 1929, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 4 a 5 § 281 tr. ř. Rozsudek osvobodil obžalovaného z obžaloby, že zpronevěřil zboží do komise mu dané, pokud se týče výtěžek za ně, v podstatě z důvodu, že prý nebylo lze zjistiti, zda a kdy, pokud se týče před kterou zásilkou bylo s obžalovaným umluveno, že zboží mu zasílané jest zbožím daným do komise s výhradou práva vlastnického, a zda skutečně byla výhrada vlastnictví umluvena před odesláním zboží, a které zásilky se tato výhrada týkala. Jest ovšem pravda, že ve výpovědích manželů